

Eesti kool triivib reformituules

Foto INDREK VEISERIK

RIIKLIKULT TÄHTIS:

Keskerakond korraldas 3. detsembril olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu teemal „Üldhariduse jätkusuutlikkus“. Sõna said haridusminister, õpetajad, omavalitsustegelased ning parlamendifraktsioonide esindajad. Haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo kõneles Eesti kooli tulevikust, Haridustöötajate Liidu juhatuse liige Kaja Land rääkis teemal „Eesti üldhariduse jätkusuutlikkus õpetajate silmade läbi“, Maaomavalitsuste Liidu aseesimehe ja Kose vallavanema Vello Jõgisoo sõnavõtu pealkiri kõlas „Kohalike omavalitsuste toetus riigieelarves“ ning Kesksfraktsiooni aseesimees Mailis Reps peatus Eesti hariduse teravamatel probleemidel.

Pildil: 2012. aasta märtsis korraldas õpetajaskond üleriigilise streigi ja õpetajate esindused sõitsid Tallinna meeleavaldusele. Kui- gi nende aktsioonide tulemus ei kajastunud otsekohe haridustöötajate rahakotis, on ometi hariduselu probleemistik ja õpetajate palk püsinud poolteist aastat kuuma küsimusena üleval nii poliitikas kui ka meedias.

2013. aasta hariduselu on triivunud reformide tuules. Jaanipäeva eel võeti Riigikogus vastu uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. Peaaegu terve aasta kuuleme lubadusi õpetajate palgatõusust. Haridus- ja Teadusministeerium on muutmas põhikoolide ja gümnaasiumide rahastamise aluseid. Lahendamata on õpetajate palgaküsimus, ja see on tekitanud vaenu ning loonud usaldamatuse õhkkonna üle riigi.

MAILIS REPS

Riigikogu kultuurikomisjoni aseesimees, haridusminister 2002–2003 ja 2005–2007

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning koolide rahastamise põhimõtete muutmine, niisamuti õpetajate palk on tekitanud vaenu ning loonud

usaldamatuse õhkkonna. Haridus- ja Teadusministeerium on skeptikute suhtes võtnud selgelt süüdistava hoiaku, kohalikud omavalitsused on asunud kaitseseisundile ning õpetajad on äraootaval seisukohal.

Lapsed on riigi vundament

Lapsed ja haridus on iga riigi jätkusuutlikkuse vundament. Meie kõigi ühine huvi peaks olema kompromissi leidmine. Sel eesmärgil kutsusid Keskerakonna riigikogulased eile, 3. detsembril Riigikogu suures saalis kokku olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu, mille keskmes oli üldhariduse jätkusuutlikkus. Tahtsime arutelu kaudu anda kõikidele osapooltele võimaluse oma suu kõige paremas mõttes puhtaks rääkida. Sõna said haridus- ja teadusminister, õpetajate, kohalike omavalitsuste ning fraktsioonide esindajad.

Mis esmajoones muret teeb?

Mille üle me vaidlesime ja mis meile muret valmistab? Esmalt võtsime tähelepanu alla õpetajad. Suurimaks murekohaks on õpetajate palgatõus ja töökoormus. Küsitavusi tekitab olukord, kus minister Aaviksoo lubab õpetajatele 11-protsendist palgatõusu, ehkki järgmise aasta riigieelarvesse on planeeritud vaid 4,7-protsendine reaalne palgakulude kasv. Lisaks valmistab muret õpetajate töökoormus, kuna kooliseaduse muudatustega kaotati nõue, mitu tundi tuleb õpetajal täiskoorumise saamiseks klassi ees anda. Hetkel kehtib õpetajatele vaid 35-tunnine tööaeg ja puudub igasugune kindlustunne, kas õpetaja ei pea klassi ees andma just nimelt 35 ainetundi nädalas senise 18–24 asemel.

Õpetajaid enam ei atesteerita

Hariduse reformimise käigus kaotati õpetajate atesteerimistestmed. Täna noorem- ja vanempedagoogidest ja õpetaja-metoodikutest saavad ühel pulgal olevad õpetajad. Ametijärkude kaotamisega muutub õpetajaamet veel staatilise-

maks ning kaob motivatsioonerialaseks arenguks.

Madala palga kõrval võib atestsiooniastmete kaotamine kujuneda potentsiaalsetele noortele õpetajatele argumendiks, et mitte asuda tööle koolis. Puudub ju igasugune motivatsioon karjääriks.

Keskerakonna riigikogulased kutsusid kokku olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu, mille keskmes on üldhariduse jätkusuutlikkus. Tahtsime, et arutelu kaudu saaksid kõik osapooled suu puhtaks rääkida.

Maalapsed ja kodulähedased koolid

Muudatused hariduses puudutavad teravalt ka koolilapsi. Esiteks on suur oht, et kaovad kodulähedased maakoolid. Hariduse uue rahastamismudeliga on õpetajate palgad seotud õpilaste arvuga klassis. Põhikooli õppes kaetakse riigi poolt õpetajate tööjõukulud täies mahus, kui klassis on keskmiselt 24 õpilast. Gümnaasiumis peab klassis olema aga keskmiselt 32 õpilast. Niivõrd kõrgete klassi piirnormide kehtestamisega võime juba mõne aja pärast näha paljude põhikoolide hääbumist. Kaovad ka paljud güm-

naasiumid või jäävad need valdade-linnade rahastada. Kui kohalikud omavalitsused seda täiendavalt ei suuda, tuleb kool kinni panna. Ma ei saa nõustuda regionaalminister Siim-Valmar Kiisleri seisukohaga, et kodulähedastest koolist tähtsam on kvali-

teetne haridus. Esiteks, paljud maakoolid annavad lastele kvaliteetset haridust. Teiseks, kui riik valib koolivõrgu korraldamisel suuna, kus laps peab igal koolipäeval sõitma vähemalt ühe tunni kooli ja teise tagasi koju, siis tuleb juba täna mõelda logistilistele lahendustele. Kuidas tagada selleks bussiliiklus? Me ei taha ju, et laps peaks koolipäeva lõpus bussi oodates aega surnuks lööma. Sama suurt tähelepanu tuleb pöörata õpilaskodude loomisele.

Omavalitsuste raha

Hariduse reformimisel on pidevalt suurenenud kohalike om-

avalitsuste rahaline vastutus. Juba uue õppekavaga kirjutati koolipidajale ehk kohalikele omavalitsustele juurde kohustus, milleks linnadel ja valdadel vahendeid ei ole. Kriisiaastatel kohalikele omavalitsustele laekuvat tulumaksuosa vähendati, ja see on tekitanud valdade-linnade eelarvetes tõsise puudujäägi. On äärmiselt kahju, et koolipsühholoogide, logopeedide jt kooli tugitöötajate palgarahaks ei ole riigi poolt ette nähtud mitte mingisugust toetust.

Peame leidma ühisosa

Haridus- ja Teadusministeerium on seadnud eesmärgiks pakkuda kvaliteetset, kättesaadavat ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestavat haridust. Et ministeeriumi visioon ei jääks pelgalt paberile, on meil vaja välja töötada kompleksed ja kõiki osapooli rahuldavad lahendused. Enne uue riigieelarve vastuvõtmist peame astuma pika sammu ühisosa leidmise suunas. Loodetavasti aitas Keskerakonna tõstatatud hariduse kui riiklikult tähtsa küsimuse arutelu suurendada koostöötajate ning leida toimivaid viise, kuidas meie hariduselu edasi minna.

Juhtkiri

IRL-i korruptiivsele mentaliteedile tuleb Viimsis lõpp!

OLIVER LIIDEMANN
Viimsi abivallavanem, Keskerakond

Kohalike omavalitsuste valimised on läbi ja võimaliid moodustatud. Viimsi valla ja Keskerakonna kohta öeldi, et need kaks küll kokku ei käi. Kuid Viimsi valijad otsustasid seekord teisiti, toetades Keskerakonda, kes sai volikogusse kaks mandaati.

Kokku on Viimsi vallavolikogus 21 kohta. Valimised võitis IRL, saades 6 kohta. Reformierakond, kes jäi saja häälega maha, sai samuti 6 kohta. Kolm kohta said nii SDE kui ka Parteivaba Viimsi, keda rahvasuus kutsuti „partideks“. Kaks kohta sai Keskerakond ja ühe koha valimisliit Rannarahvas, kuhu oli läinud osa eks-keskerakondlasi.

Võimaliid moodustasid Reformierakond, SDE ja Keskerakond. Kolme peale kokku on neil volikogus 11 kohta, seega napp enamus. Vallavanema ja abivallavanema koht läks Reformierakonnale, volikogu esimehe ja abivallavanema koht SDE-le, kolmas abivallavanema koht Keskerakonnale.

Keskerakonna nimekirjas oli Viimsis seekord 27 kandidaati. Kunagi varem pole nii palju keskerakondlasi ühiselt koos kandideerinud. See oli suure töö tulemus.

Valimiskampaania ise kujunes Viimsis äärmiselt aktiivseks ja energiat nõudvaks.

KESKMÕTE: Viimsil peab Tallinnaga olema väga tihe koostöö, sest Viimsi on Tallinna naaber ja pealinnaga väga paljude teenustega seotud.

Mina ise käisin ükselt uksele kohalikega suhtlemas ja väikseid taskukalendrid jagamas. Huvi pärast sai peale pandud sammulugeja koos kilometraažiga. Rekordpühapäeval, kui hommikul sai alustatud ja õhtul peale kella seitset lõpetatud, kogunes läbitud maa kogupikkuseks üle 24 kilomeetri. Jalad olid väsinud, kuid tuju rõõmus, sest sai tutvuda kohalike eluoluga. Vahetu suhtlemine inimestega tõi välja nende rõõmud ning probleemid, mis vajavad lahendamist.

Keskerakonna kandidaatidest Viimsis tõstaksin esile kolmanda tulemus saavutanud Andrei Lepihini, kes ei teadnud valimistest ja erakondadest suurt midagi. Üks päev enne kandideerimisavalduste sisseandmist täitis ta alles avalduse ja küsis, mis ta tegema peab. „Käi ringi, jaga nänni ükselt uksele, suhtle inimestega!“ – selline oli soovitus. Ta tegi ja toimetab nagu vaja, ning tulemus tuligi.

Agasa n-õ vanu kalu arvas, et kui olla eesrinna, pildid lehes ja internetis jne, et siis tulebki hea tulemus lihtsalt kätte. Ei tule ikka küll! Tööd peab tegema, ja väga palju! Siis tuleb ka vastav tulemus. Nii on eriti veel väikestes kohalikes omavalitsustes, kus vahetu suhtlus loeb rohkem kui reklaamid telekas või tänavatel. Avalik reklaam võib küll toetada, kuid see ei taga tulemust, kui inimene ei tee tööd südamest ja innuga. Suured rahapatakad, mis kulutatakse oma näopildiga „nännidele“–kingitustele jne ei too mitte alati soovitud tulemust. Viimsi vallavalitsuses, kus olen värskest ametis abivallavanemana kommunaalküsimustes ja keskkonna alal, on olnud tööd juba küllaga. Iga päev tuleb välja n-õ kingitusi, mida eelmine vallavalitsus on „omadele“ teinud. Ilmneb, et IRL toetas omasid nii kuidas vähegi sai. Olgu selleks siis näiteks pikaajalised lasteaialepingud, mis said muudetud endise vallavanema Haldo Oravase poolt siis, kui vastav abivallavanem puhkusel viibis. IRL-i jaoks „omad“ võisid valdas teha mis tahtsid. Nead ei pidanud kinni pidama heakorraeskirjadest, võisid rajada vallamaadele oma aedu ja ehitada sinna puukuure, teha nii kõrgeid tarasid kui hing ihkas jne.

Säärasele korruptiivsele mentaliteedile tuleb nüüd Viimsi vallas lõpp! Kui on kehtestatud reeglid, siis tuleb neid järgida kõigil. Seejuures pole oluline, kuhu erakonda sa kuulud. Viimsil peab Tallinnaga olema väga tihe koostöö, sest Viimsi on Tallinna naaber ja pealinnaga väga paljude teenustega seotud. Olgu selleks siis ühistransport, veemajandus või lapsed, kes elavad Viimsis, kuid käivad Tallinnas huviringides, või vastupidi.

Tallinna ja Viimsi koostöö peab olema eeskujuks teistele kohalikele omavalitsustele. Koos suudetakse rohkem, sest Eesti Vabariigis on kõige tähtsam inimene, turvalisus ja kõigi elanike heaolu.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirja ei tagasta. Kesknädalal ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Rein „Mina ei ole milleski süüdi“ Lang varjus kaitsekraavi

Reformierakonna kultuuriminister (varem ka välis- ja justiitsminister) astus tagasi, ajendatuna Sirbi skandaal. Kui see skandaal oligi väga kole, siis, nagu ka ministri luigelaulust järeldub, ei saanud see ometi lahkumise põhjuseks, vaid jäi pelgalt ajendiks. „Minul pole põhjust astuda tagasi kultuurilehes Sirp toimunu pärast,“ ütles Rein, „Mina pole milleski süüdi“ Lang (pildil).

Kuid mitmekordne minister ja kahtlemata üks Reformi-ideoloog Lang peab ise oma tagasiastumise põhjuseks hoopis üleriigilist meediavälja, milles Vale tegevat paar tiru ümber maakera, enne kui Tõde püksid jalga saavat. Kujund on mahlakas, eks ole? Kuid Kesknädalat ikkagi hämmastab – järjest rohkem, järjest tihedamini –, kuidas mõni inimene saab aru sellest, et meil Eesti riigis on mingeid valupunkte, alles siis, kui need valupunktid puudutavad teda ennast. Kui seesama asi toimib lihtinimese peal, on see veel kuidagi arusaadav, kuid riigijuhtidest eeldame ju enam – võimet mõista olukordi, prognoosida ja lahendada probleeme. Ja seda kõike enne, kui juhtuvad halvad asjad. Nagu juhtus näiteks Sirbiga.

Agajuba ammu enne on juhtunud maainimestega, kui majandid kaotati. Juhtunud tehasetöötajatega, kui nende tööandjad Lääne kapitalile maha müüdi ja see konkurendihirmus

enamiku Eesti tööstusest sulges. Juhtunud sundüürnikega, kui uued omanikud nad kodudest välja ajasid. Juhtunud pensionäridega, kui neile elutöö eest sente maksma hakati.

Juhtunud noore põlvkonnaga, kelle meie oma valitsus olematu elamupoliitika tõttu pangaorjateks muutis. Praegu juhtub see nende noortega, keda ettevõtja kamaandab: „Mine tööle, jobu!“, ning PISA konkursil esiridadesse platseerunud Eesti noored kodutolmu jalgelt pühivad. Ja varsti hakkab juhtuma puuetega inimestega, kui nad isegi nt jalutuna või psüühilise puudega tööle aetakse.

Loetelu ei ole lõplik. Seepärast – kahjuks pole see küll hea toon, Kesknädal teab ise ka! – oleme antud hetkel olukorras, kus me peame Langi parastama. Sai, mis tahtis! Sai sama nuiaga, mida ta ise kogu oma võimuloleku aja sepsitanud on! Uhkus ajas upakile! Kes teisele ütleb, see ise on – näiteks meenub kohe, kui seesama Lang ühes teletervituses nimetas rahvast lumpeniks. Nüüd saame vastu pöörutada: tere tulemast lumpeni sekka!

Jne. Jne. Molekuli ministripõlv on mõneks ajaks igatahes läbi, ja kes teab, kuidas selle liberaalse maailmavaatega ületäidse lood on. Saksamaal ei ületanud nad enam parlamendikünnist.

Küsimus Partsile: kuidas tekkisid skandaalsed matrjoškad?

Riigikogu keskerakondlased pärvivad majandus- ja kommunikatsiooniministrilt Juhan Partsilt aru teemal, mis käsitleb

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) poolt loodud ja teravat vastukaja tekitanud matrjoškareklaame. Keskraktsiooni liikme Urbo Vaarmanni sõnul tunnevad tseentristid huvi, et kuna majandusministri erakonna kaaslas on EAS-i nõukogus päris mitu, siis kas minister on matrjoškade ebaõnnestunud reklaamikampaaniat nendega arutanud ja mida kavatses ta ette võtta niisuguste olukordade kordumise vältimiseks.

„Ootame ministri hinnangut skandaalsele kampaaniale ning küsime, kas ministeerium plaanib EAS-i tegevust ka täiendavalt kontrollida,“ täpsustas Vaarmann, kes meenutas, et EAS-il on sellesarnaseid probleeme olnud varemgi – mäletatavasti tutvustati Tallinna „põhjamaa noormeeste“ suunatud kam-

paniaga, mis tekitas samuti nii terava vastuseisu, et EAS oli sunnitud videoklipid eemaldama.

Vaarmanni sõnul pole vigadest õpitud ning jälle astutakse sellesama reha otsa – kas ei osata või ei taheta nõu küsida asjatundjatel.

EAS alustas jõulist kampaaniat, mis sisaldas nüüdseks juba kurikuulsaks saanud videoklippe hiiglaslikest matrjoškadest, kes sattumas piinlikesse olukordadesse Eestis. Vastukaja Venemaalt saabuvate turistide mõnitamiseks loodud videoklippidele kujunes sedavõrd teravaks, et Venemaal tegutsevad Eesti ettevõtjad nõudsid reklaamklippide eemaldamist. Kesknädal tahaks teada, kuidas suhtuks isamaaline majandusministeerium Venemaa-poolsele vas-

tukäiku, kui sealpool piiri näidatakse uimaseid tšuhnaasid, kes homme kohale jõuavad, kui rong eile ära läks.

HIIBUSE NÄDAL

Õnnitleme – rahvusvaheline rahupreemia Arnold Rüttille!

Eelmisel nädalal imestati poliitkulaarides, miks 26. novembril Postimehes ilmus Tuuli Kochi üle kahe lehekülje ulatav Ingrid ja Arnold Rüttili intervjuu, kus teenekas paar sai mitmed oma mõtted ausalt välja öelda. Kas tähendab see liberaalse ajalehe teatavat peremeheta-olekut, mida ajakirjanikud kipuvad ju alati ära kasutama põhimõttel: hiirte pidu, kui kassi kodus pole?

Ei saa ju unustada neidki mälestusväärseid kaadreid meie viimaste aastate meediapildist, kus Rüttilleid, eriti presidenti, on alusetult ka nuheldud ja alavääristatud, kuni jälestusväärse nn kadriorgiani välja.

Mis siis nüüd juhtus? Miks tuul pööras?

Vastuse andis järgmine päev, 27. november, kui president Arnold Rüttille anti Filipiinide pealinnas Manilas üle Aasia kõige tähtsam auhind – Gusi rahupreemia. Selle tunnustuse pälvib inimene, kes teeb tööd rahu säilitamise ning inimelu ja inimväärikuse austamise nimel. Rüttille pälvis rahupreemia riigimehelikkuse kategoorias.

Gusi rahupreemia sai Arnold Rüttille kui riigijuht, kes kait-

ses Eesti suveräänsust endises N. Liidus. Ta oli tol ajal Ülemnõukogu Presiidiumi esimees (sisuliselt president ka tollases mõistes) ning etendas suurt osa rahva ja erinevate poliitjõudude ühendamisest võitluses iseseisvuse eest.

16. novembril täitis 25 aastat Eesti suveräänsusdeklaratsiooni vastuvõtmisest, millest paljude analüütikute hinnangul sai alguse Nõukogude Liidu lagunemine n-ö seadusandlikul ehk rahumeelsel teel.

26. novembril 1988 kaitses Arnold Rüttil Moskvas meie suveräänsusdeklaratsiooni, pannes ohtu oma karjääri ja võib-olla isegi rohkem. Tol hetkel Eestimaale ja eestlastele kindlaks jäänud mees kirjutas selle otsustavusega (et mitte öelda – tõnissonliku) jäärapäi-

susega) end meie riigi ja rahva ajalukku.

Gusi preemiat annab välja heategevuslik fond. Nende auhindadega tunnustatakse maailmas väljapaistvaid isikuid ja organisatsioone, kes annavad säravat eeskju või kes aitavad kaasa rahule ning inimelu ja -väärikuse austamisele.

„Intelligentne mees ja auga preemia ära teeninud! Õnnitlen!“

„Palju õnne tublile mehele tavaliselt eesti perelt!“

„Palju õnne! :) Palju õnne Eestile! :)“

„Õnnitlused õige asja eest!“

„Tore! Palju õnne! Väga väärikas ja tunnustuse auga ära teeninud ja seda just oma tegevusega NL lagunemise ajal!“

Umbes sellised olid valdavalt netikommentaarid, millega Arnold Rüttilist kõik need aastad lugu pidanud inimesed said nüüd tüht oma lemmikpoliitikut õnnitleda.

Urmi Reinde

Foto: URMI REINDE

Ingrid ja Arnold Rüttil – ikka rahva seas.

Terane mõte

INGRID RÜTTEL:

„/.../ See, et venelased on koondunud Edgar Savisaare selja taha, on minu meelest väga hea. Palju ohtlikum oleks, kui neil oleks oma suur tugev partei, mis püstitaks vene keele teiseks riigikeeleks seadmise küsimuse. Keskerakond seda ei soovi, sotsides aga ei oleks ma nii

kindel. Sest nende arengumootor Jevgeni Ossinovski on öelnud, et kaitseb vene vähemuse huve. Teised vene poliitikud mõnes teises parteis ajavad ikka Eesti asja. /.../“

Tuuli Kochi intervjuust Arnold ja Ingrid Rüttiliga 26. novembril Postimehes

Hiina rahandus šokeerib USA-d

Eesti peavoolumeedia arutab praegu tuliselt Ukraina, Venemaa ja Euroliidu suhete üle, räägib Süürias ja Afganistanis toimuvast, püüab veel viimaseid uudiseid võtta Läti Maxima-katastroofist. Ometi leidis novembri keskel aset ülioluline välispoliitiline muutus, mis jäi nii meil kui ka mujal samahästi kui tähelepanuta.

INDREK VEISERIK

Hiina Keskpank teatas, et ei näe enam mingit vajadust suurendada oma välisvaluutareserve, mis on 3,66 triljoni dollariga niigi maailma suurim. „Hiina huvides ei ole enam varuda välisvaluutareserve,“ teatas Keskpanga asejuht Yi Gang 19. novembril Tsinghua ülikoolis juhtivate ühiskonnategelaste ees peetud kõnes. Hiina rahandusjuhid lõpetavad „põhimõtteliselt“ tavapärase sekumise valuutaturu le ja laiendavad jüaani kauplemisulatus, kirjutas Hiina Keskpanga juht Zhou Xiaochuan nn. juhisteraamatus, mis kirjeldas reforme, mille elluviimine pandi paika hiljutisel Hiina Kommunistliku Partei pleenumil.

Hiina on seega otsustanud piirata dollarite soetamist, sest soovib omaenda rahaühiku jüaani rahvusvaheliselt tugevamaks muutumist. Tegemist on ootamatu ja suure muutusega. Hiina on aastaid pingutanud selle nimel, et hoida dollari väärtus kõrgel ja jüaani väärtus kunstlikult madalal. Seeläbi on eksporditud odavaid Hiina tooteid ülimadalate hindadega edukalt pikka aega. Nüüd aga säärane olukord enam hiinlasi ei rahulda ja nende kava lõõb kahtlemata rahandusmaailma senise *status quo* segamini. See tähendab, et USA dollari väärtus kahaneb

peagi oluliselt, ja odavad tooted, mida jänkid on harjunud ostma, muutuvad ajalooks. Lisaks sõltub USA suuresti välisriikidest, kes laenavad talle raha. Hiina on praeguseks ligi 1,3 triljoni dollari eest andnud USA-le laenu. Dollarite ostmisest loobumine tähendab, et Hiina pole nõus enam rahanäljas USA-d toetama. Hiina eeskju võivad järgida ka teised riigid. Kui aga nõudlus USA riiklike võlakirjade järele väheneb, tähendab see intresside tõusu, mis ei tööta USA-le midagi head.

„Kui seda uudist lugesin, siis see raputas mind põhjani, külmajudinad liikusid mõõda selgroogu üles. Ma sain aru, et nüüd „see siis toimubki tegelikult“. Tõepoolest, Hiina kõik muuta oma rahaühik tõeliseks tegijaks rahandusturul on kuju võtmas,“ kirjutas EverBank World Marketsi president Chuck Butler portaalis *caseyresearch.com*. Butler imestab oma postituses, et turud pole selle uudise peale kuidagi reageerinud.

„Kas turud on tukkuma jäänud? Või usuvad nad, et Hiina on endiselt liiga jäik, suletud ja kommunistlik, selleks et omada maailma reservvaluutat? Ilmselt ongi tegu viimase oletusega. Kuid isegi juhul, kui pidada Hiinat liiga jäigaks, suletuks ja kommunistlikuks, kas te siiski ei tunne pisutki hirmu pärast seda Hiina avaldust?“ küsib Butler.

Luik: Demograafiline olukord paneb suurfirmad Eestist pagema

Delfi vahendas 27. novembril Ekspress Grupi juhi Hans H. Luige arvamuskirjat, mis ilmus Eesti Koostöö Kogu eriväljaandes „Riigimasin“. Luige sõnul pangeb Norra, Prantsuse ja Saksa kapital praegu Eestist nagu Sinimägede alt. Kas Eesti kapital jääb üksi rinnet hoidma? – küsib ta.

Luik meenutab, et kui Postimehe kirjastaja Schibsted asjad kokku pakkis ja meie turult

kahjumiga lahkus, tunti tema firmasellestrõõmu. „Kuid vaadake asja teisest küljest. Kas me ikka loeme märke õigesti? Kas Skandinaavia ja kogu Euroopa nutikaima meediafirma lahkumine Baltikumist ongi üldse väärt juubeldamist? Sest võtke teine lahkumine, Euroopa ühe suurima

panka Unicredit minek Eestist. See jättis eestlased taas Skandinaavia pankade täielikku meelevalla,“ märgib Luik.

Meediagoguli sõnul Unicredit oli Baltimaades kenas kasumis, aga ei näinud kasvu. „Paigas, kus elanikkond vananeb ja rändesaldo on negatiivne, ei ole pangandusel tulevikus muud turgu peale inimeste pensionifondide paigutamise,“ kirjutas Luik.

„Samamoodi võis kaine arvatuse teha ka prantslaste hiigelkontsern Dalkia, kes lahkus Eestimaa pealinnast kütteturult. Võib küll tunduda, et kui käes on Tallinna katlamajad ja küttetrassid + Väo soojuselektrijaam, siis jätkub monopolset tulu kogu eluks. Liitagi oli Eesti Dalkia oma emakontserni Veolia üks kasumlikumaid pärleid. Lihtsalt Tallinna elanikkond ei saa kunagi võistelda oma sissetulekutelt Marseille, Viini või Kopenhaageniga,“ märgib Luik.

Ta toob välja, et mõni nädal tagasi teatas Saksa energeetikagigant E.ON soovist hüljata Eesti gaasitur, sest ei näinud samuti siinolekust endale piisavat tulu tõusmas.

Luik jätkab seda kurba jada. Soomlaste Kirjakauppa loobus Eesti tuntud raamatuketist Apollo. Sanoma korporatsioon, mis Eestit tunneb nagu oma kodu, on loobunud Tallinnas CC Plaza Forumi kinodest ning jaemüügifirmast R-kiosk. Suvel lahkus Rootsi kapital Bauhof'ist ja MyFitness'ist. Skandinaavia suurimale, 160 hotelliga ketile Scandic ei sobinud Eesti turg, kuigi hotell Palace asub

pealinna keskvaljakul. „Minek on olnud kiire, hinna üle pole olnud mahti eriti tingida ega enampakkumist korraldada,“ tunnistab Luik. Luige sõnul on probleemiks rahvastikuränne kõigist Balti riikidest. „Ent 8 miljoni unistus tuleb unustada. Läti ja Leedu viimased rahva-

loendused näitasid, et Leedu pole enam kolmegi ja Lätis kahtegi miljonit elanikku. Usun, et on õige välja kuulutada hädaolukord,“ kirjutas Luik.

Tema sõnul pole ühelt rahvalt võimalik pikalt lootuda kahaneva demograafia juures ikka kasvavat SKP-d. „Minu arvates on just sellise lootuse absurdus tajudes meie juures suured välisfirmad hakanud otsi koomaletõmbama,“ märgib Luik. Ta soovib võtta Eesti riigile laenu ning luua selle abil noortele töökohti siinsamas, Eestis.

Kesknädala hinnangul tulenevad meie praegused rahvastikuprobleemid Eesti valitsuse aastatetagusest otsusest majanduskriisi ajal teha kärpeid inimeste heaolu ja turvalisuse arvelt, selleks et rahandus korras hoida. Just siis tulnuks laenu võtta ja rahva hüved säilitada, et Eesti inimesed riigist ei lahkuks. Seda Luik kahjuks ei meenuta, sest tol ajal olid ettevõtjad valitsusega ühes paadis. Näiteks siis, kui töötajate vallandamise kord muudeti ühiselt veelgi lihtsamaks. **Kn**

HANS H. LUIK:

„Usun, et on õige välja kuulutada hädaolukord.“

PIDU TULEB!

Keskerakondlane, pane kalendrisse kirja erakonna uusaastapidu:

11. jaanuaril 2014 kell 17 Salme kultuuri-keskuses

Eeskava, tants, söögid-joogid, üllatused!

Täpsem info selle kohta, kes ja kuidas, erakonna büroo numbril 6273460 ja Kesknädala lähinumbrites!

Pääse kuni 6.01 maksab 25, alates 7.01 aga 30 eurot.

Tartus

Neljapäeval, 5. detsembril k 15 kohtuvad Keskerakonna büroos (Ülikooli 12) kohvilauas seniorid. Suviseid reisimuljeid jagab Raimond Asso.

Tõesti, ma ütlen teile, ükski prohvet pole tunnustatud oma kodukohas!

Jeesusele, kelle sünniaastapäeva kristlik maailm peagi jõulumelus ühiselt tähistab, on omistatud selline lausung: „Tõesti, ma ütlen teile, ükski prohvet pole tunnustatud oma kodukohas.“ lidne mõttetera ei pea siiski alati paika.

JAAN LUKAS
Jõgevamaa ajakirjanik

Keskerakonnas on naisi ja mehi, keda just nende kodukandis – linnades ja valdades – silmapaistvalt ja arvestatavalt usutakse ja usaldatakse. Iseasi, kas neid just prohvetiteks nimetada võib, sest tegemist on pigem reaalses ajas ja konkreetsetel moel tegutsejatega. Mitmete selliste inimestega kohtusime 23. novembril Põltsamaal Keskerakonna volikogu istungil. Tõsi, samal ajal toimus Tartus Reformierakonna volikogu, millest meedia rääkis tunduvalt rohkem kui opositsioonierakonna omavahelisest nõupidamisest.

Toomas Väinaste: Vinni inimesed vajavad kindlustunnet

Põltsamaa kihelkonnas on noorusaastatel abikoolmeistrina töötanud kirjanik Eduard Bornhöhe. Tema tädi pojale Eduard Vildele pühendatud kirjandusauhinda, mille asutas Vilde-nimeline kolhoos, annab praegu välja Vinni vallavalitsus. Esimesena sai selle preemia Rudolf Sirge oma romaani „Maa ja rahvas“ eest ja teisena Hando Runnel luulekogu „Maa lapsed“ eest; üheks laureaadiks on aga olnud romaani „Kivid ja leib“ autor Egon Rannet. Nimetasin neid raamatuid põhjusel, et pealkirjades sisalduvad märksõnad on olulised ka Vinni vallavaneemale Toomas Väinastele. Hiljutistel kohalike volikogude valimistel kogus ta 431 häält

Lääne-Virumaa suurima elanike arvuga omavalitsuses ning valiti taas vallavanemaks – selles ametis on ta püsinud 2002. aastast.

„Inimene vajab kindlustunnet ja soovib oma silmaga näha ja veenduda, et midagi areneks ja muutuks. Seda arvestades olen ise vallas eriti tähtsaks pidanud stabiilset käekäiku ja konkreetseid tegusid,“ ütles Väinaste. Tulevikku silmas pidades on tema jaoks iseäranis oluline, et Vinni valda jääksid püsima koolid: Vinni Pajusti Gümnaasium, Ferdinand von Wrangeli nimeline Roela lasteaed-põhikool ja Tudu lasteaed-põhikool. „Koolide säilitamise nimel oleme kõvasti pingutanud ja teeme seda ka edaspidi,“ lausus talupoeglikult väärika olemisega virulane.

Vinni vallas on ehitatud rohkesti kergliiklusteid. Tervisesportlaste seas igati populaarseks saanud Pajusti-Piira-Tõrma kergliiklustee valiti 2009. aastal Lääne-Virumaa Aasta Teoks.

Väino Ling: Vaimastveresse tuleb kergliiklustee

Kergliiklusteede teemal on Väinastel paljugi ühist

jutuainet Jõgeva valla keskerakondlastega. Muide, kui sõita mööda Piibe maanteed, ongi Jõgeva vald värvaks Lääne-Virumaa. Samale teele jääb Vaimastvere, mille kooli direktor Väino Ling on korduvalt valitud Jõgeva vallavolikogusse. „Kergliiklusteed kavatseme teha ka Vaimastveresse, ja samuti on seda tarvis teele, mis viib Siimustist Saduküla suunas,“ rääkis Ling.

Vladimir Arhipov: tasuta transport Tallinna ja Maardu vahele!

Maardu linna ja selle ümbruse edukäigu on südameasjaks võtnud ettevõtja Vladimir Arhipov, kes valiti kohaliku linnavolikogusse 665 häälega. Valimised võitis siiski kauaaegne linnapea (alates 1996. aastast) ja nüüdne linnavolikogu esimees Georgi Böstrov oma meeskonnaga, kuid ka volikogusse vali-

tud keskerakondlased teevad kõik endast sõltuva, et paikkonda veelgi elamisväärsemaks muuta. Iseäranis südameasjaks on Arhipov võtnud Muuga elamurajooni tulevikku, soovides, et see poleks mitte ainult magala, vaid piirkond, kus oleksid kättesaadavad tähtsamad teenused, nagu ka mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks. Arhipovi arvates võiks Maardu ja Tallinna vahel toimida tasuta ühistransport.

Eevi Paasmäe: Sillamäel renoveeriti Vanalinna Kooli

Äsjased valimised osutusid edukaks ka mitmele keskerakondlasele erakonna naisperest. Üks neist on Sillamäe abilinnapea Eevi Paasmäe, kes märkis, et sellelegi enamasti tööstus- ja sadamalinna tuntud paigale annavad inimesed hinnangu suuresti igapäevaste probleemide lahendamise järgi. „Tehud saab meil mõndagi, näiteks hiljuti avasime Vanalinna Kooli algatusel toimetulekuklassi renoveeritud ruumid. Linnas on juba tunda ka jõulumeeleolu – kultuuri-keskuse väljakul säravad jõuluküünlad.“

Andres Vään, Tallinna Televisiooni Põltsamaa reporter

“Põltsamaale tuli Keskerakonna volikogu kokku sel põhjusel, et erinevatest Eestimaa paikadest siia sõita on suhteliselt ühepikkune maa. Samuti oleme püüdnud kaasa aidata ka volikogu kordaminekule,“ rääkis Põltsamaa vastvalitud linnavolikogu esimees ja piirkondlik erakonnajuht Andres Vään. Ta on ka ettevõtja, kelle mitmekülgsest tõestab see, et Tallinna TV-s on ta saatjarja „Põltsamaa lood“ autor. Mõnedki nipid reporteritööks on Vään omil sõnul õppinud erakonna-kaaslaselt Peeter Vösalt.

Arhiivifotod.

Arstide Liit: Arstide töökonveier tuleb lõpetada!

Eesti Arstide Liidu üldkogu võttis 30. novembril Viljandis vastu avalduse, milles tuntakse muret järjest süvenevate probleemide üle tervishoiu valdkonnas.

Avalduses öeldakse, et praegune tervishoiukorraldus sunnib ravima haigeid aina kiiremini ja ravikvaliteedis järeleandmisega tegema.

„Meie riigis tervishoiu käekäiku määravad poliitikutud peavad kvaliteeti oluliseks ainult sõnades. Esikohal on kvantiteet ja raviasutuste edukus sõltub sellest, kui palju haigeid haiglast läbi käib. Mida lühem aeg kulub patsiendile arstikabinetis ja mida vähem päevi saab ta olla haigevoodis – seda kasulikum äriettevõttest haiglale. Mida odavam ravi – seda kasulikum riigieelarvele. Efekttiivsuse hind on üha pealiskaudsem patsiendikäsitlus ja tervishoiutöötajate kasvav koormus,“ märgitakse arstide avalduses.

Arstkonna arvates on viimane aeg sellele „konveierile“ hädapidurit tõmmata.

„Ligi kümme aastat on Eestis investeeritud haiglahoonete ehitamisse ja renoveer-

rimisse. Lõviosa rahast on saadud Euroopa Liidu struktuurifondidest, väiksema osa on katnud haiglate omaosalus. Riigi ülesanne on tagada, et neis moodsates majades töötaks piisav hulk arste, õdesid ja teisi ravitöös vajalikke spetsialiste,“ öeldakse avalduses.

Arstkond palub, et vähemalt ravikindlustusmaksu kasutataks vajalikeks tervishoiukuludeks, mitte riigieelarve tasakaalustamiseks. Haigekassat ei tohi allutada rahandusministri diktaadile, vaid tal peab olema õigus iseseisvalt tervishoiukulude üle otsustada.

„Meie tervishoidu on liiga kaua juhitud nagu projektiteatrit – eelarveaasta kaupa. Vaja on terviklikku kontseptsiooni, pikaajalisi eesmärke ning selget tegevuskava ja planeeritud ressursse nende eesmärkideni jõudmiseks,“ väidavad allakirjutanud, kelle sõnul tervishoidu ei saa arendada isoleeritult.

Arstide sõnul tahavad nad pühendada piisavalt aega patsientidele, et ravi oleks tulemuslik, aga ka iseendale, et säilitada enda tervis ja töövõime.

Arstide Liidu pressiteatest

Riigil rahandus korras, veerand rahvast näljas

Eesti riik on inimarengu andmete järgi 44. kohal ehk Botswana ja ühel pulgal. Mäletamist mööda jäi see meelde Eesti Inimarengu Aruande peatoimetaja, Tallinna Ülikooli professori Mati Heidmetsa sõnavõttust TV-s.

ANNE TUURAND
majandusteadlane ja
psühholoog

Kui heitsime pilgu rahandusminister Jürgen Ligi valimisreklaamile „Rahandus korras“, küllap mõtles suur osa Eesti kodanikest: *ja mis siis?!* Inimestel on raske mõista, et ajal, kui majandus valitsuserakondade sõnul justnagu õitseb ning rahandusega olevat kõik korras, viirelevad sajad tuhanded eestimaalased vaesuses.

Vaadakem reaalsusele näkku!

Niisiis, rahandusega on kõik korras. Kuid tagasihoidlike arvestuste kohaselt ca 145 000 üksielava pensionäri, 65 000 lapse ja nende vanemate, 79 500 miinimumpalgasaaja, invaliiduspensionäride, töötutest rääkimata – seega kokku 350 000 inimese elu kulgeb Eesti riigis eksistentsipiiri lähedal.

Enamasti tuleb neil kiratseda valitsuse kehtestatud müstilisel toimetulekupiiiril (76,6 eurot kuus üksielavale inimesele ning 61,36 eurot pere teisele ja igale järgnevale liikmele), mis on isegi väiksem minimaalseid füsioloogilisi vajadusi rahuldava toidukorvi maksumusest (85 eurot). See tähendab inimese võrdustamist loomaga, kelle vajaduste piiriks on nälja kustutamine. Seega vähemalt neljandik Eesti rahvast ei saa rahuldada isegi oma elementaarseid vajadusi, muust kõnelemata. Sellist elu ei saa nimetada inimväärseks, kui üldse eluks. Kuna Eesti on aastaid olnud Euroopa hinnatõusuliider, on reaalpalk samuti mitu aastat järjest langenud. Teade, et III kvartalis töis keskmine palk 930 euroni, poolt töötajaskonnast ei puuduta. Keskmine mediaanpalk 634 eurot (mis sisaldab ka lähivälismaal töölkäijate töötasu) näitab, et pärast maksude mahaarvamist teenib 50% alla 500 euro. Ehk – tuhanded töölkäijad elavad alandavas viletsuses, suutes vaeu tasuda üha tõusvate kommunaalkulude jm teenuste eest, hoides kokku söögi arvelt. Meie pensionäride elatusraha (ca 300 eurot) on Euroopa Nõukogu sotsiaalkindlustuskoodeksi miinimumstandardist (800 eurot) vähemalt 2,5 korda väiksem, kuid ometi nimetas meie reformierakondlastest sotsiaalminister Taavi

Rõivas pensionide 5-protseentist tõusu selle aasta 1. aprillist Eesti riigi suursaavutuseks, millega teised riigid hakkama ei saanud. Mis sest, et pensionide mitmeaastast külmutamist ja inflatsioonikoefitsienti arvestades reaalpension hoopis langes, sest pensionärid olid oma kerjusliku elatusraha tõusu sõna otseses mõttes ammuilma ette „ära söönud“, muude kulutuste kasvust rääkimata. Nüüd kõneleb valitsuskolitsioon jälle enneolematult suurest, 5-protseentist pensionitõusust ja palkade tõusust, kui inflatsioon on 3,9%. Kuna inflatsioon kahandab kõikide

abisabas 140 000 abivajajat ning nende arv on aasta-aastalt kasvanud. Kodukulude ja toidukaupade hinna tõusu arvestades võib kindel olla, et abivajajate arv kasvab veelgi. Mõni aeg tagasi alustas Eestis tööd II. toidupank. Kui ajakirjanik Andrei Hvostov avaldas oma laialt tuntuks saanud artikli vanainimeste hoolduse teemal, summutas sotsiaalminister selle teatega, et lähiajal lahendatakse hoolekande küsimused Euroopast tuleva rahasüsti toel, tulevikus aga muidugi mõista majanduskasvu abil. Paistab, et meil pole ainsatki sotsiaalset probleemi, mida prognoositavast majanduskasvust kõneldes lahendada ei saaks. Seadusandjad ja statistikud on ajanud vaesuse piiritlemise niivõrd keeruliseks, et tava-

on selle järgi pool Eesti rahvast vaene. Oleks vast aeg mõista, et rahandus ja majandus on vahendid kõikidele Euroopa Liidu kodanikele elamisväärse elu kindlustamiseks, mitte eesmärk omaette.

Hoolitseme mitte oma rahva, vaid jõukamate eest

Meie pensionäride elatusraha on kreeklaste 1600-eurosest pensionist viis korda madalam ja meie töötajate palgad sama arv kordi, ometi tõttas Eesti Vabariik ennastalgavalt läbi ESM-i endast jõukamaid abistama. Valitsusjuhi sõnul soovitakse seda teha taaskord. Mõni kuu tagasi teavitas Vikerraadio meid Eurostati jahmatavast järeldusest: kõige rohkem kannatasid karpemeetmete tõttu Eesti ja Kreeka leibkonnad. Huvitav, millise

Reformierakonna erilisele hoolivusele pensionäridele, olevat lisaraha meile siiski leitud. Muidugi ei väsinud minister kordamast valitsuserakondade mantrat: pensionide tõst-

vapper eestkõneleja Valdo Randpere teleekraanil noori üles Eestist mujale tööotsinguile suunduma. Kutsume lahkujate asemel Eestisse mujalt samaväärsed,

Kas kannatustes peitubki eestlaste õnn?

mise võtmeks on majandustõus ja veel kord majandustõus! Taas kutsutakse kodanikke õnnelikule matkale tulevikku – nagu nõukaaajalgi sammuma kommunismi poole, mida rahvas ei jõudnudki ära oodata. Tänavuse aasta alguses teatas Reformierakond uhkelt, et Eesti majanduskasvu prognoos on euroala keskmisest suurem. Reformierakonna lõbusat optimismi peaks ohjeldama tõsiasi, et selleaastase 3-protse-

nt mitte öelda üliväärsed töötetajad – tulijatele kavatsetakse minejate asemel hakata maksma kahekordselt suuremat keskmist palka. Ei tea küll, kust siis see raha leitakse, kui senimaani pole palgatõusuks olnud mingeid vahendeid? Reformierakonna hämmastav sotsiaalne lühinägelikkus laastab riiki seestpoolt. Kokkuvõttes tuleb tõdeda, et Eesti on Euroopas peale rahanduse korralikkuse tähelepanu pälvinud mitmeski muus edetabelis. Näiteks niiviisi:

- * Eesti on mitmeid aastaid järjest Euroopa hinnatõusu liider;
- * Eurostati andmeil on Eesti Euroopa kõige vaesemate riikide hulgas;
- * USA „Maailma faktiraamatu“ andmeil kuulub Eestile Euroopas esikoht väljarändajate arvu poolest;
- * Eesti rahvastiku suhtarvu arvestades oleme eurosooni esinumber oma 11 toidupangaga.

Lootustandev uudis on see, et Euroopa Komisjon kaebas mõni aeg tagasi Eesti riigi kohutusse. Kuigi põhjustest pole meile teada antud, võime üksnes oletada. Võimalik muidugi, et ajendiks sai tõsiasi, et meie valitsuserakonnad pole pidanud vajalikuks reageerida Euroopa Komisjoni korduvatele soovitustele pöörata suuremat tähelepanu siin valitsevale vaesusele, tööpuudusele ja väljarändele.

Rahandus on meil korras ja majandus justnagu õitseb, kuid samal ajal lahkuvad juba sajad tuhanded inimesed Eestist. Ei tea küll, miks? Oleme ju valitsuserakondade suu läbi kuulnud lõpmatuid kinnitusi, et Eesti on tervele Euroopale eeskujuks. Millega? Kuuldavasti eelarve tasakaaluga, kuid kindlasti mitte hinnaga, mida rahvas on pidanud selle eest maksma. Positiivsed tulevikulootused aitaksid inimestel taluda viletsast elust tingitud frustratsiooni, mis lootuste puudumisel muutub väljakannatamatuks. Aga veelkord – nagu „Foorumi“ saatel kuulsiime: 70% vastanutest leidis, et elu parandamiseks neil Eestis lootust pole. Nii lahkuvadki kodumaalt järjest uued ja uued inimesed, olles heitnud viimase pilgu prügikastidel ilutsenud valitsuspartei valimisloosungile „Oleme uhked Eesti üle“ koos oravapildi-aluse lubadusega „Parem Eesti sinule“. Või oli see hoopiski mõne opositsioonierakonna nali? Seda annab kodumaalt lahkujatel veel kaua isekeskis arutada.

Pildil: Lühim ja täpseim hinnang kogu olukorrale Eestis! Rahulolematust on palju igal tasemel, ja isegi need, kel läheb keskmisest paremini, ei või olla homse suhtes kindlad.

Foto:
INDREK VEISERIK

reaalset sissetulekut, tuleb pensionitõusust ja palkade tõusust kõneldes aluseks võtta inflatsioonikoefitsiendiga korrigeeritud baasmäär. See aga tähendab, et majandus- ja rahandusterminites kõneldes tõusevad sissetulekud reaalselt mitte 5,8%, vaid keskmiselt 2,3%. Seega – vähem kui midagi, aga parem kui mittemidagi.

Arst: retseptiga tuleks raha välja kirjutada

See, et lapsed vabas Eestis nälgivad, tundub pigem sõjauudisena. Tervise Arengu Instituudi uurimuse kohaselt läheb 16% lastest tühja kõhuga magama ning koolis pakutav lõuna on nende ainus soe toit. Toidupanga taanlasest juht Piet Boerefijn küsis meie TV ekraanil otsesõnu: „Mis maa see on, kus ema peab valima, kas osta lastele süüa või tasuda kommunaalkulude eest?“ Põhja-Eesti Regionaalhaigla psühhiaatriakliiniku juhataja dr Kaire Aadamsoo aga väidab ajalehe veergudel: „Mõni laps, kes vastuvõtule satub, on lihtsalt näljas ... Kui mõnele patsiendile saaks retseptiga raha välja kirjutada, oleksid probleemid lahendatud.“ Rahandus on korras ja õitseb, aga samal ajal seisab toidu-

inimesel pole võimalik nendest iverki terminitest üldse aru saada. Mis on suhteline vaesus, mis vaesusrisk, mis vaesuslõks, mis toiduvaesus, mis ilmajäetus jms? – kokku kümme erinevat, mõneeurose

Tundub, nagu oleks võidukas jutt Eesti majanduse arengust muutunud omaette majandusharuks.

vahega vaesusmääratlust. Tuhanded ametnikud tegelevad kohalikes omavalitsustes jm ametiasutustes apteegikaaludel vaesuse erikriteeriumide väljaarvestamisega, selle asemel, et ühemõtteliselt öelda: vaesed on kõik need, kelle sissetulekud on allpool miinimumpalka. Paistab, et meie valitsuserakonnad ja Euroopa instantsid kõnelevad täiesti erinevat keelt. Kuna Euroopa Nõukogu sotsiaalkindlustuskoodeksiga kindlaks määratud miinimumpension on 800 eurot kuus ja seda loetakse inimväärseks eluks vajalikuks sissetulekuks, siis

pseudoinfo põhjal säärase järelduseni jõuti? Kuna kreeklased tulid karpemeetmete tõttu tänavatele meelt avaldama, eestimaalased aga mitte, tunduvad kreeklaste kannatused suuremad olevat. Järeldus saab õige olla vaid juhul, kui kannatustes peitubki eestlaste õnn. Tõsi küll, ka meie õpetajad hakkasid streikima, arvates millegipärast, et nende palk peaks küündima vähemalt Kreeka lihttööliste alampalga tasemeni. Kuid õpetajate pahameel summutati mitmesuguste tulevikulubadustega üpris kiiresti. Ka pensionärid tulid maikuu Keskerakonna senioridekogu korraldatud meeleavaldusele Patkuli trepi juurde, sooviga suunata avalikkuse ja valitsuse tähelepanu ebaõiglaselt madalatele pensionidele. Kahjuks oli tegemist vaid loosunglike üleskutsetega, millele midagi ei järgne. Ei saagi järgneda, kui anuda mõistmist neilt, kes sind ennast on korduvalt nimetanud „pommiks riigieelarve küljes“, „kasutuks kontingendiks“ või „ühiskonna taagaks“, kellest pole mingit kasu. Eakate rõõmustamiseks teatas sotsiaalminister Rõivas, et kõneks olevat olnud ka pensionide alandamine, kuid tänu

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
Kesknädal

Rail Baltic – kellele ja milleks?

Siin-seal suhtlusmeedias, eriti blogides ja Facebookis, on sõna võetud rahvusvahelise suurprojekti Rail Baltic vastu. Õigemini, on küsitud: milleks seda Eestit lõhestavat ja põllumaid ning metsi laastavat raudteemoodustist lõpuks ikkagi vaja?

Hiljuti arutas seda teemat ka Eesti Rooma Klubi, kuhu saadetud keeleteadlase Mati Hindi ettekande „Kas Rail Baltic on Eesti projekt?“ trükkis ära 27. novembri Kesknädal. Rohkesti veebikommentaare tekitas ka samas lehenumbri ilmunud lugeja Udo Knapsi seisukoht „Üheks jutujätkuks Rail Balticu teemal“.

28. novembril üllitas Delfi vastupidise toonaalusega loo „Rail Balticu ja kildagaasi seostamise vandenõu viib välja „Orgasmiraamatu“ autorini“, mis naeruväärustab neid, kes julgevad Rail Balticu mõttekuses kahelda. Siiski pärineb sealtsamast ka allpooltoodud kommentaar.

Oijah 28.11.2013 10:35

kuid see on kah selge, et reisijaveoks seda kiirraudteed ei tehta. Jutt sellest, kuidas 7 korda päevas hakkab Tallinnast Riia poole kihutama bulletrong ja sealt siia poole kah 7 süstikut päevas, on mõeldud tobukestele. Meil pole nii palju reisijaid!

Isegi Riiga sõiduks – mis on eestlaste peamine sihtpunkt lõunasuunal – ei jätkuks meil rohkem reisijaid kui 2 rongi tarvis päevas, võib-olla piisaks ka ühest. Sedagi juhul kui enamus bussireisijaid rongi koliks. Kaunasesse tahavad sõita vaid mõned üksikud, ja sama on Varssaviga.

Berliini ei hakka ükski RB rong käima, heal juhul Varssavini, halval juhul vaid Kaunasesse. Kuipalju eestlasi ja lätlasi tahab sõita Kaunasesse?

Mille tarvis seda raudteed siis tehakse?

Kaubaveo jaoks?

Mis tohutud kaubamassid meil on, mida Euroopasse vedada? Maavarasid on nati, Euroopa suurimad uraanivarud diktüoneemaargilliidid ja selle peal Euroopa suurimad fosforiidivarud. Seda saaks küll välja vedada kui maagi töötlemine käib kuskil Poolas näiteks.

Sõjaline otstarve? NATO vägedel on kiireks reageerimiseks Vene suunal vaja 1435 mm tugevat ja hea läbilaskevõimega raudteed. 200 tanki ja 5000 meest sa ühe ööga transpordilennukitega siia ei too, rongidega toob küll, kui rõõpmelais on sama mis Euroopas.

Ütlete, et see on paranoia ja ulme?

OK, aga mille jaoks siis seda kiirraudteed ikkagi vaja on?

Kui jätame üldise propagandamõla ja loosungid kõrvale, siis sellele pole valitsus senini vastust andnud.

Teerulliga üle õigusriigi, sest ahnus ei tunne piire

Kas Eesti Vabariigi 22. taasiseseisvusaastal võinuks halvemaski unenäos kogeda, et võimuhulluses ja varaahnuses pannakse jätkuvalt toime üha uusi muljetavaldavaid trikke ning et aukohal endiselt sooleerib Eestis korruptsiooni sigitanud omandireformiseadus oma 44 arutu parandusega. Valitsuse osalusel on sellest oodata lisa nii mõnegi poliitiku ja ärika kaukaste, sest eelnevast kahest aastakümnest pärit kogemused ja karistamatus lisavad tegijaile uut enesekindlust.

Tavaliselt selliseid afääre varjatakse kiivalt, kuid saatuse kiuste tulevad need ikkagi avalikuks. Nii on ka Vabariigi Valitsuse määruse eelnõuga 16. oktoobrist 2013.

Selles eelnõus sisaldub pretseedenditu võimalus, et aastail 1939–1941 Eestist Saksamaale läinud ümberasujad ja nende järglased saaksid Eestis olnud varade eest rohkem kui pool sajandit tagasi Saksa riigi poolt välja makstud kompensatsiooni tagastada. Ikka selleks, et neil tekiks võimalus kunagi siin olnud varasid taasomastada, olenemata sellest, et see vara pole enam 1940. aasta, vaid 2013. aasta vara, millesse on tehtud korduvalt investeringuid, mis on selle omandi väärtust mitmekordistanud. See oleks otsekui avalik vargus.

Ammune tõde, et raha ei tunne ideoloogiat, paistab vastu ka rahandusminister Jürgen Ligi algatatud määruse-eelnõust, milles väljendub alandlik püüd mis tahes viisil tagastada varasid Eestist Hitleri kutsel Saksamaale läinud ümberasujatele. Praegu on küsimus selles, et võtta omandireformi-sirgel viimast

– saada kätte veel kätte saamata jäänud varandusi. Selleks ei valita vahendeid oma äriprojektide realiseerimisel advokaadibüroode abiga.

Ligi-taolised poliitikud koos eelnõu koostaja Uku Hänniga sülitavad meie riigi põhiseadusele ja omandireformiseadusele.

Ettevaatlikuks teeb see jultumusaste, millega püütakse kunagise kompensatsiooni sisuliselt samahästi kui sümboolse tagasimaksmise kaudu teha olematuks kunagi Saksamaalt saadud hüvitist, mis juriidilises mõttes aga nullis ära edaspidise nõudeõiguse Eestisse jäänud varale. Teatavasti muutus ümberasujate vara lepingulisel üleandmisel, deklareerimisel ja kompensatsiooni vastuvõtmisel nõudeõigus sinise vara suhtes olematuks Eesti seaduste tähenduses.

Asjaolu, et Vabariigi Valitsus kavandab määrusega kehtestada ORAS § 17 lg 5 rakenduspraktika muutmist, on juba iseenesest tunnistus sellest, et nimetatud seadus ei võimalda vara tagastamist isikutele, kes on selle vara eest saadud kompensatsiooni tagasi maksnud. Selline seisukoht on ka mitmetes Tallinna ringkonnakohtu otsustes; vastasel juhul poleks vaja püüda erinormi kehtestada.

Kõige selle taustal saab Eesti kui õigusriigi maine kahjustada. Aga selline Euroopa Liidus vastuvõetamatu tegutsemine jätkub.

Rein Mark, omandireformi läbi vaevatu Tallinn-Nõmmelt

Valitsusel langev reiting

Oi-oi-oi, kus kadus päike?
Valitsusel reiting väike.
Üsna suur neil patukoorem,
kuigi paljud neist on noored.

Rahvast mööda uhkelt käivad,
omast arust targad näivad.
Kus on jäänud neil reformid,
kaotsi läinud õigusnormid?

Ansip neil on kaitseingel,
maha vaikib patud, pinged.
Kõik nad seotud omavahel,
katkeda ei tohi ahel.

Kultuur see jäänud meitel hätta —
raha pole kuskilt võtta.
Lang vaimurahvast mööda käis.
Kas nõnda ikka teha võib?

Rõivasele valdkond võõras.
Mööda käib ta neist, kes koomas.
Meedikuid ninapidi veab,
eakatest vaid vähe teab.

Pentusel on ärigeenid —
maademüügist kasu teenib.
Selle isale ta sumab —
rahvale nii vastu kumab.

Parts tõstab elektri hindu —
kodukulud esirinda.
Seeder PRIA raha jagab,
omadele edu tagab.

Vaher Interpolis mõllab,
rahva hulka viha kallab.
Reinsalu sedasama teeb —
kuulsusiha hinges keeb.

Kiisler on kui Barbie nuku —
haldusasjus ainult tukub.
Oi, mida teeb küll Aaviksoo —
koolireform meil head ei too!

Elu läheb Eestis uppi,
rahvas sööb meil heinasuppi.
See kõik Ligi tõhus töö —
nii Euros hästi läbi lööb.

Pevkur laseb pätid lahti —
riigil raha vähe sahtlis.
Vaja endil palka tõsta,
nõnda riiki põhja lasta.

President meil üsna vakka,
kõigele vaid kiidab takka.
On tal ja naisel Ärma talu
ning rahamure teeb neil valu.

Ja ongi saanud ring meil täis.
Lihtrahva elu raske näib.
Kes riigipumpa pumpavad,
need raha sees ka sumpavad.

Nii rahva usalduski kaob
ja valitsuse reiting vaob.
Ei valitsust see kohuta —
küll Isa jälle lohutab!

**Kaaskodanike kurjust karteve
tõsieestlane Valgamaalt
(Toimetusel tema nimi teada.)**

Rootsi pangad andku meie raha tagasi!

Peaminister Andrus Ansip rääkis juba kahe aasta eest, et Eesti pensionifondid pole pensionisammaste haldamisega hästi hakkama saanud – nende tootlus on võrreldes teiste Euroopa riikidega väga väike. Toona, 2011. aasta lõpus oli Eesti pensionifondide tootlus sellele eelnenud kolmel aastal kõige halvem OECD maade seas (-3,7%). Türklaste suutisid samal ajal 10,1 protsendiga plussis olla. Äsja tuli OECD uus raport: aastatel 2008–2012 oli Eesti pensionifondide keskmine nominaaltootlus 1,8 protsenti, olles sellega OECD riikide hulgas viimasel kohal. Kuidas on see võimalik, kui

börsid on viimastel aastatel meeletult üles hüpanud? Miks ei ole hakkama saadud? Vaadake maailma kogemust. Kui Ameerikas hakati teravalt kritiseerima Florida pensionifondi, siis, erinevalt Eesti poliitikute tasemest, kes ei saa sõnagi suust, kui pangahärrad rahva rahaga määratsevad, haarati Ameerikas kohe härjal sarvist. Kus raha on?! Nimelt selgus, et kallilt juhitud Florida pensionifond tootis isegi vähem, kui ise oleksite näiteks valinud kõige lihtsama Core-4 portfelli Vanguard indeksifondidest. Ikkagi oleksite rohkem teeninud kui Florida pensionifond, ja seda

enam kui kümnendi vältel! Absurd, milleks siis need kallid investeerimisnõustajad? Aga selleks – kõige konservatiivsema hinnangu järgi pistsid igasugused Florida pensionifondi töötajad ja selle fondi ümber tiirlevate pankurite, nõustajate jms armaada oma taskusse 5 miljardit dollarit “eduka investeerimise” eest! Olukord Eestis pole parem. Pangad tahavad teenendamise eest hästi palju raha saada, kuigi teenust pole sisuliselt olemas. Eesti pensionäre raha on kohati suisa kadunud igasugustesse pöörastesse riskiprojektidesse.

Muide, pange tähele, – ega Rootsi pensionäridel pole häda midagi, nende pensionisammastega on millegipärast kõik normis. Kõik need Rootsi suurpangad väga kardavad Rootsi pensionäre.

Järeldus: aeg on lõpetada Rootsi pankade poolne tulevastele Eesti pensionäridele kahju tekitamine! Ei ole mingit kindlust, et tulevaste Eesti pensionäre raha ei kasutata pankade poolt Rootsi investorite huvides. Puudub igasugune tõsine riigipoolne järelevalve, sest ka meie Finantsinspeksioon ei ole oma ülesannetega hakkama saanud.

Pole uuritud Swedbanki pensionifondide aktsiate ja võlakirjade ostu-müüki. Kas pole mitte nii, et Swedbanki pensionifondid on ostanud siis, kui mõni Rootsi investor on tahtnud kalliilt müüa, ja müünud on Swedbanki pensionifondid siis, kui mõni Rootsi investor on tahtnud odavalt osta?

II pensionisammaste tuleks pankadelt üle võtta riigi kätte ning leida sobiv haldaja maailma paremate seast.

Max Kaur

70 aasta

28. novembrist 1. detsembrini 1943 toimus Teherani konverents, kus sõlmiti salakokkulepe Balti riikide loovutamise kohta Stalini Venemaale. Kokkuleppes ei teavitatud Balti riikide saadikuid USA-s ja UK-s (Suurbritannias). Eesti jaoks tähendas Teherani konverentsi viimasel päeval, 1. detsembril 1943 Roosevelti ja Stalini sõlmitud nn džentelmenide (suuline, mitte kirjalik) kokkulepe rahvuslikku katastroofi.

TÕNIS SIIM
tavakodanik

See katastroof tähendas üli-suuri inimkaotusi, purukspommitatud linnu kättemaksuks eestlaste kaalukeeleks osutunud ennastalgava ja kangelasliku vastupanu eest Narva jõe ääres veebruaris 1944, mis kustutas venelaste lootused jõuda n-ö kiirmarsi korras Tallinna, ja millest siis ka nende pettumuse väljaelamine terroripommitamise näol. Eestlastel tähendas see ka viimastele päevadele ja tundidele jäänud paanilist põgenemist Läände (septembris 1944) kuni 5000 hukkunuga, hilisemaid etnilise puhastuse toone ja massiivset ümberharrastamist (kuna eesti rahvuseks oli üle jõu käiva ja ennasthävitava vastupanu tagajärjel verest tühjaks jooksnud ning sedavõrd nõrgestatud, et ei suutnud pärast sõda end enam kehtestada ja mittesõjalisel teel vastupanu osutada). Seda vastupidiselt leedulastele, kel suuresti õnnestus vältida sõdimist okupatsioonivägede koosseisus ning kes seetõttu säilitasid sõja lõppedes elujõu ning mittesõjalise vastupanuvõime toimetulekuks okupatsioonijärgse raskustega ja ümberharrastamise survega, ning seda kuni tänase päevani.

Loodus tühja kohta aga kaua ei hoi. Sõjast suurte inimkaotustega väljunud Eestis algas kohe pärast sõja lõppu intensiivne ümberharrastamine ja täitumine kolonistidega.

Teheranis sõlmitud liitlaste salakokkulepe, millest ei teavitatud Balti riikide saadikuid Läänes, tekitas Eestile mõtte- ja verevalamisega muudetud sõja ja purukspommitatud linnade tõttu ilmselt veelgi suuremaid ning pöördumatuid rahvuslikke kaotusi kui neid oli tekitanud 23. augustil 1939 sõlmitud MRP. Nendest kaotustest pole üle saadud tänini, mistõttu me ei saa enam samastada sõjaajalset EV-d postsovetliku EV-ga.

Jüri Uluotsa ja rahvuslaste saatuslik vae-arvestus

Kaotuste peamiseks põhjustajaks tuleb siiski pidada Jüri Uluotsa ja rahvuslaste saatuslikku valearvestust, kes agiteerisid eesti mehi minema sõtta lootusega sõja peatsesse

Nädala juubilar

AVRAM NOAM CHOMSKY 85

7. detsembril saab 85-aastaseks inimene, kes on ilmselt mõjutanud meie tänast mõtte maailma rohkem kui kes tahes USA või Venemaa president, rääkimata mingitest pseudo-gurudest. Noam Chomsky on minu jaoks 20. ja nüüd ka 21. sajandi Karl Marx, inimene, kes on suutnud olla midagi rohkemat kui lingvist ja filosoof, kellenä seda esitleb Wikipedia. Tegemist on sajandi suurkujuga, kes on suutnud väärtata USA võimurite idiootsusi; kes on julgenud vabaturumajanduse paradisiis nime-tada ennast sotsialistiks ja anarhosündikalistiks; kes on toonud käbele meedias mõiste *mainstream* ehk peavool. Ja siiski püsida oma arrogantsuses kogu maailma tähelepanu keskmes, mitte muutudes marginaalseks „teadjaks“, kellest kirendab tänane meedia-maailm ning üha rohkem ka Eesti nukker ja allakäiv avalikkus.

Tunnen ennast tema sugulashingena. Just Chomsky on kõigest hoolimata üks maailmas enim tsiteeritud tegelasi, ehkki mitte muidugi Eestis. Näiteks Soomes on tema raamatuid ja artikleid tõlgitud vähemasti 10 korda rohkem kui Eestis. See viitab Eesti arvamustaastiku haiglasele sulutusele ja isegi teatavale mädanemisele, sest seda suurkuju on viimati 5–8 aastat tagasi lühidalt vahendanud vaid multikultuurset Mihhail Lotman, Tiit Hennoste jmt, hiljem enam mitte keegi. Ansipi paremidiootlik diktatuur valitseb Eestis, endise kultuuriministri Langi rumal arusaam kultuurilisest alternatiivsusest ja ajakirjandusvabadusest kõdub veelgi enam. See osutab, et Eesti on jäänud endisel maailma mõttevabaduse perifeeriasse, et mitte öelda – kem-

mergusse!

Ja ometi on meil ajakirjanik, kes Chomskyga suhtleb pidevalt – Andres Raid. Me ei kasuta seda ammendamatu ressursi piisavalt, tegelikult seepärast. Aga Eesti ühiskonnas jätkuva rumaluse ringkaike oludes pole selles midagi imelikku.

Juut Chomsky

Mida siis öelda juudi perest pärit Noam Chomsky kohta? Niipea kui nimetan teda juudiks, hakkab paljudel eestlastel ajus tiksuma mingi häirekell. Kuidas küll kiidame juuti!? Ma ei tea, millest see tuleneb, aga usun, et nõukaajast, kui juute peeti Ameerika agentideks või siis rahvuslikes ringkondades süüdistati Eesti metsavendade ahistajateks. Viimaste kohta võiksin öelda, et Jumal tänatud, et keegi kurjategijaid siiski ahistas ja mõrtsukaide kohtu ette tõi. Muidu oleks eestlaste väljaränne alanud juba 1950-ndatel, mitte 2000-ndatel.

Niisiis Chomsky elust. Midagi lühidalt öelda on lootusetu. Aga siiski püüan. Heebrea keele uurimine oli tema isa tegevus, ka ta ise läks sisuliselt samale rajale ehk Pennsylvania ülikooli õppima filosoofiat ja keeleteadust. 1955 sai teaduste doktoriks, kaitstes väitekirja Harvardi ülikoolis ja arendades selles oma arusaamu keelte loogilisest struktuurist. Seejärel oli ta 19 aastat õppejõud Massachusettsi Tehnoloogia-ülikoolis MIT.

Chomsky poliitilised vaated

Noam Chomsky seisib väga teravalt USA sekkumise vastu Vietnamis. 1969 kirjutas ta essee „Ameerika võim ja uued mandariinid“, milles kritiseeris USA tegevust Kagu-Aasias. Ka hiljem on ta jäänud radi-

kaalseks USA ametliku poliitika vastustajaks. Muidugi peaks tegelikult Chomskyst kirjutama kui keeleteadlasest,

aga vaevalt see enamikku lugejaid eriti huvitab. Tema arendatud generatiivne grammatika ei saa selgeks lühikariliseks, vaid nõuab põhjalikumalt lahtirääkimist, eriti nüüd, kui teised lingvistid on selle teooria juba ka vaidlustanud.

Märksa huvitavamad on siiski tema poliitilised vaated ning suhtumine meedia peavoolu, mis on minu jaoks olulisim teema. Chomsky iseloomulik väide on see, et sotsialistlikud riigid tapavad oma kodanikke, aga kapitalistlikud riigid tapavad teiste maade inimesi. Chomsky jagab riigid nelja rühma: klassikalise liberalis-

mi, libertaarse sotsialismi (mida ta ise tunnustab), riigisotsialismi ja riigikapitalismi riikideks.

Peavoolumeediast

Chomsky on korduvalt väitnud, et nii USA-s kui ka mujal maailmas meediakanalid piiravad ja sageli ka mõjutavad vaba keskustelu, selleks et tagada eelseid suurfirmadele ja valitsustele. Demokraatia ei teostu ebavõrdses ja võrdõigluses ühiskonnas, kui meediakanalid on majandusliku hierarhia omanduses. Totalitaarsete riikide tsensuur on väga ebaefektiivne, võrreldes nn vabade riikide meedias harastatava enesetsensuuriga, leiab Chomsky.

Oma teostes toob ta näiteid, kuidas USA meediakanaleis

on jätkuvalt mööda mindud teemadest, mis on peavoolumeedia ja riigi valitsuse jaoks ebameeldivad. Ta on korduvalt rõhutanud, et suured sõjalismajanduslikud korporatsioonid on mõjutanud USA meediat, näiteks 2000. aasta Palestiina *intifada* ajal, kui Iisraeli armee tappis sadu tsiviiliskuid, kasutades USA firma valmistatud ja valitsuse tellitud helikoptereid. Chomsky, ise juut, juhib tähelepanu, et Lähis-Ida vajaks kompleksset lahendust, mitte senist vastastikku üleskihitavat vaenulikkust hoiakut juutide ja araablaste vahel.

Peavoolumeedia teema on eriti aktuaalne Eesti viimaste aastate meediakajastuses. Oleme näinud ja kogunud, et suured nn päevalehed, aga ka nädalalehed kajastavad Eestis toimuvat selgelt ühekülgelt või öieti valitsusmeediale sobivas valguses ja sõnastuses, sageli võltsides fakte. Chomsky juhtis sellele tendentsile tähelepanu juba mitukümmend aastat tagasi, aga me näeme seda stsenaariumi pidevalt teostumas ka tänases Ida-Euroopa „edukas“ riigis – Eesti Vabariigis – väga ehedal kujul.

Mida olemegi Chomskylt õppinud?! Ehk vaid seda, et religioon ei anna kõigile tänastele probleemidele lahendusi.

Chomsky ja usk

Chomsky ei räägi sageli oma suhtumisest religiooni, kuid ta on öelnud, et teaduslik maailmavaade ei luba tal uskuda üleloomulikkusesse. Kui talt on küsitud, kas ta usub Jumalasse, siis on ta vastanud, et ei saa küsimusest aru. Ühtaegu ei ole ta valmis olema ateist. Ka ateism on tema arust midagi usundiga seotut. Seepärast on ta pigem agnostik.

Mart Ummelas

Meedia Keskpunkt TTV-s
4. detsembril k 19.15

Saatekordused
5. detsembril

■ Ukraina! Ligi 50 miljonit elanikku. Kas see riik astub sammu Euroopa Liidu või Venemaa suunas, või laguneb hoopis pooleks? Kõik kolm varianti on õhus.

■ Keskerakond algatas riiklikult tähtsa küsimusena Eesti hariduselu, sest selle tulevik on tume. 50 aasta pärast elavad siin vaid vanamutid ja invaliidid, iseloomustab elu Valgemaal Öhtuleht. Eesti Päevaleht lisab õli tulle: jutt Eestist kui edukast ja kiiresti arenevast õhukesest Euroopa riigist on ennast ammendanud.

■ Äripäeva muremõtted: sotsiaalvaldkond on alarahastatud, ja nii see ka jääb. Vaesus kummitab Eestit. Arenguajastundja Marje Aksli kutsub appi kohalikke superrikkaid, kuid neid on kahjuks väga vähe.

■ Marju Lauristin teatas avalikkusele juba aasta tagasi, et meil on revolutsiooniline situatsioon. Siis suunati actualised ja hartalised jääkeldrisse jahtuma. Nüüd kordas seda Postimehes taas Tiina Kangro. Eesti vingub ja Ukraina mässab, kas nii või?

Studios
Urmi Reinde,
Mart Ummelas,

Telli KESKNÄDAL terveks aastaks!

Kesknädalat saab tellida

31. jaanuarini 2014 veel vana hinnaga!

6 kuuks 13,8 eurot, 12 kuuks 26,84 eurot

Kahepeale tellides 10% ja kolmepeale tellides 15% soodsam.

Alates 1. veebruarist hind seoses kulude kasvuga muutub.

TELLIMINE: www.tellimine.ee, helista 6 177 717

või telli lähimast postkontorist

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee

* tellimine@expresspost.ee